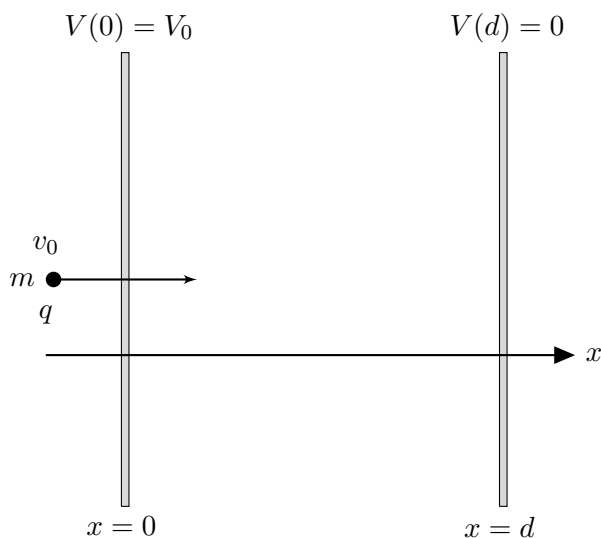

TFE4120 Elektromagnetisme

Øving 3

Oppgave 1

To plane metallplater med avstand d har en jevnt fordelt negativ romladningstetthet ρ mellom seg. Mediet mellom platene har dessuten relativ permittivitet $\epsilon_r = 1$. Den ene platen er tilkoblet jord (potensial lik 0) mens den andre platen har et positivt potensial V_0 .

Oppgitte tallverdier: $\epsilon_0 = 8.85 \cdot 10^{-12} \text{F/m}$, $V_0 = 10 \text{V}$, $d = 1 \text{cm}$, $\rho = -10^{-5} \text{C/m}^3$.

- a) Finn potensialet mellom platene som funksjon av x når vi antar at platene har uendelig stor utstrekning.

Tips: Poissons ligning gir en 2. ordens differensialligning i en variabel. Løs denne med grensebetingelsene $V(0) = V_0$ og $V(d) = 0$.

- b) Finn det elektriske feltet som funksjon av x .
- c) For hvilken verdi av x har potensialet sitt minimum? Finn $V_{\min}$. (Svar: $V_{\min} = -9.57 \text{V}$.)
- d) Skissér potensialet $V(x)$, og $\hat{x}$ -komponenten av det elektriske feltet, som funksjon av x .

- e) Gjennom et lite hull i den ene platen (se figuren) skytes det ved $t = 0$ inn et elektron med starthastighet v_0 . Elektronets ladning er $q = -1.6 \cdot 10^{-19}\text{C}$ og massen er $m = 9.11 \cdot 10^{-31}\text{kg}$. Vi antar at hullet i platen er så lite at det ikke endrer feltfordelingen mellom platene.

Hvor stor hastighet må elektronet ha for at det skal nå den andre platen?

(Svar: $v_0 \geq 2.6 \cdot 10^6\text{m/s}$.)

- f) Frivillig, for matte-fans: Hvor lang tid bruker elektronet på å nå den andre platen når vi antar at starthastigheten er $v_0 = 3 \cdot 10^6\text{m/s}$?

(Svar: $t = 5.4 \cdot 10^{-9}\text{s}$)

Tips: Newtons 2. lov gir en 2. ordens inhomogen differensialligning med konstante koeffisienter. Ved å løse denne differensialligningen finner vi posisjonen $x(t)$ til elektronet som funksjon av tid. For å finne tiden elektronet bruker må vi løse ligningen $x(t) = d$ med hensyn på t . Ved å innføre en passende substitusjon kan denne ligningen overføres til en andregradsligning.

Oppgave 2

Mediet mellom platene i forrige oppgave tas bort, og området fylles i stedet med luft. Det oppstår gjennomslag i luften når feltstyrken overskrider $E_{\text{tl}} = 3 \cdot 10^6\text{V/m}$.

- a) Hva er den største spenningen som kan påtrykkes mellom platene?

(Svar: $3 \cdot 10^4\text{V}$.)

- b) Det er behov for å påtrykke en høyere spenningen enn dette. Du velger å fylle mellomrommet mellom platene med porselen, som tåler en feltstyrke på $E_{\text{tp}} = 6 \cdot 10^6\text{V/m}$ og som har relativ permittivitet $\epsilon_r = 7$. Dessverre har du ikke tilgang på porselen som er 1cm tykt men har et stykke med tykkelse $d_1 = 0.9\text{cm}$, som du legger mellom platene slik at ved den ene platen ligger det et lag med luft med tykkelse $d - d_1 = 0.1\text{cm}$.

Hvor stor spenning kan man nå påtrykke mellom platene?

(Svar: 6857V .)

- c) Hvorfor hjalp det ikke å fylle med porselen (i forrige deloppgave der ikke porselenet var tykt nok)? Gi en mikroskopisk tolkning av situasjonen. (Stikkord: Orientering av dipoler.)